

4.4.2014

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

PIRKANMAAN VESIHUOLLON KEHITTÄMISSUUNNITELMAN PÄIVITYS

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

4.4.2014

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	3
2	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus	3
3	Suunnittelun ja arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet.....	4
4	Suunnittelu- ja arviointiprosessi.....	6
4.1	Kehittämissuunnitelman vaiheet	6
4.2	Seurantasuunnitelma	7
5	Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman sisältö	8
6	Vaikutukset ympäristöön ja niiden arviointi	10
7	Organisointi	11
8	Osalliset, vuorovaikutuksen järjestäminen ja tavoiteaikataulu.....	12
8.1	Osalliset	12
8.2	Vuorovaikutuksen järjestäminen.....	12
8.3	Tavoiteaikataulu	14
9	Tiedottaminen	16
10	Yhteystiedot.....	16
11	Raportointi	17

4.4.2014

PIRKANMAAN VESIHUOLLON KEHITTÄMISSUUNNITELMAN PÄIVITYS

1 Johdanto

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman (2006) päivittämistä, jota laaditaan Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan kuntien, kuntien vesihuoltolaitosten, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja Tampereen teknillisen yliopiston yhteistyönä koko Pirkanmaan maakunnan alueelle. Suunnittelusta vastaava viranomainen on Pirkanmaan ELY-keskus.

Tavoitteena on, että suunnitelma valmistuu syksyyn 2014 Pirkanmaan maakuntakaavan valmisteluun liittyen. Vesihuollon kehittämissuunnitelma tulee olemaan parhaillaan laadittavan maakuntakaavan tausta-aineistona (tavoitteet vuoteen 2040).

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa tullaan esittämään alueen vesihuollon nykytilaa koskevat tiedot sekä asetetut kehittämistavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarpeelliset toimet.

2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus

Tässä Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittämistyön osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kuvattu alustavasti suunnitelmaan ja sen ympäristöarviointiin liittyviä kuulemis- ja vuorovaikutusmenettelyjä, sekä vaikutusten lähtökohtia, tavoitteita ja toteutusta.

Laadittavana olevaan vesihuollon kehittämissuunnitelmatyöhön sovelletaan lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (nk. SOVA-laki, 8.4.2005/200). Sen mukaisesti suunnitelmasta tullaan toteuttamaan ympäristöarviointi, johon sisältyy mm. ympäristöselostuksen laatiminen sekä kuulemisen järjestäminen. Ympäristöarvioinnin tietyissä vaiheissa kuullaan mm. viranomaisia ja annetaan yleisölle mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä.

SOVA-laissa ja -asetuksessa on määrätty mm. tiedottamisen ja kuulemisen toteuttamisesta, ympäristöselostuksen sisällöstä ja suunnitelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä sekä suunnitelman seurannasta. Kun suunnitelman valmistelu alkaa, käynnistyy lain mukainen ympäristöarviointi. Sen tuloksena tuotetaan ympäristöselostus, jossa kuvataan mm. suunnitelman merkittävät vaikutukset. Ympäristöselostuksessa esitettävistä asioista on määrätty SOVA-asetuksen 4 §:ssä.

Kuulemista ja tiedottamista järjestetään suunnitelman ja ympäristöarvioinnin valmisteluvaiheessa sekä siinä vaiheessa, kun suunnitelmaluonnos ja ympäristöselostus ovat valmistuneet. Lisäksi

4.4.2014

tiedotetaan suunnitelman hyväksymisestä. SOVA-laki edellyttää, että suunnitelman toteutumista ja siitä aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia ympäristöön seurataan.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä viimeisimmät tiedot suunnittelun ja ympäristöarvioinnin etenemisestä löytyvät internetsivuilta (tarkentuu myöhemmin):

<http://www.ymparisto.fi/PirkanmaanvesihuoltoSOVA>

Sivustoilla olevaa aineistoa tullaan päivittämään säännöllisesti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä suunnitteluprosessin loppuun saakka. Mahdolliset kommentit osoitetaan Pirkanmaan ELY-keskukselle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarkentaa suunnitteluprosessin edetessä.

3 Suunnittelun ja arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet

Vesihuoltolain (119/2001) 5 § mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan siten, että se vastaa yhdyskunnan kehittymisen myötä syntyviä tarpeita. Kunnan tulee myös osallistua alueelliseen yleissuunnitteluun.

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 2006. Suunnitelmassa on esitetty vaihtoehtoisia vesihuoltoratkaisuja ja suunnittelutyön johtoryhmän suositukset koko Pirkanmaan maakuntaan vuoteen 2020 asti. Se on laadittu palvelemaan valtion tukitoimenpiteiden kohdentamista ja hankkeiden jatkovalmistelua sekä tuottamaan tietoa maakuntakaavaan ja osaltaan ohjaamaan kuntien vesihuollon kehittämissuunnittelua.

Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteutumista ja vaikutuksia on arvioitu vuonna 2007 laaditun Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma-seurantasuunnitelma -raportin pohjalta.

Vuonna 2006 valmistuneessa Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esitetyt hankkeet ovat toteutuneet lähes suunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Osa hankkeista jää kuitenkin toteutumatta, toteutuu pienemmässä mittakaavassa tai on muuttunut sisällöltään kokonaan. Muutostarpeisiin ovat vaikuttaneet pääasiassa toimintaympäristön muutokset siinä laajuudessa, että vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen on ajankohtaista. Päivittämisen lähtökohtia on kuvattu kappaleessa 1.4 Suunnitelman sisältö.

SOVA-lain mukaan suunnitelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman vaikutukset ympäristöön selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa.

4.4.2014

SOVA-lain tavoitteena on:

- edistää vaikutusten arviointia ja huomiointia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä
- parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävästä kehitystä (SOVAL 1 §)

Muun muassa edeltävien tavoitteiden pohjalta vesihuollon suunnittelulle ja suunnittelutyön arvioinnille on asetettu seuraavia tavoitteita:

- arvioinnin kytkeminen kiinteäksi osaksi suunnittelua, mikä osaltaan vaikuttaa laadukkaan, vaikutuksiltaan mahdollisimman myönteisen suunnitelman syntymiseen
- avoin ja läpinäkyvä suunnitteluprosessi
- kansalaisten ja muiden sidosryhmien osallistumisen mahdollistaminen
- keskustelun aktivoiminen ja eri näkökulmien esiin tuominen
- ajankohtaisten ja ristiriitaisten kysymysten käsitteleminen niissä puitteissa, jonka tämä suunnittelutaso mahdollistaa
- perustellun tiedon tuottaminen vesihuollon kehittämisvaihtoehtojen vaikutuksista ympäristöön mm. tulevia päätöksentekoprosesseja silmällä pitäen
- tiedon tuottaminen maakuntakaavan valmistelua varten sekä kuntakohtaiseen vesihuollon kehittämissuunnitteluun
- vesihuollon toimijoiden yhteistyön aktivointi

Jo suunnittelun alussa on tiedostettu, että valmis suunnitelma ei välttämättä anna yksiselitteistä ratkaisua tarkasteltaviin kysymyksiin. Sen sijaan suunnitelma halutaan nähdä välineenä, joka mahdollistaa eri tahojen yhteistyön aktivoimisen, julkisen keskustelun käymisen ja tiedon tuottamisen maakuntakaavan valmistelua varten sekä kuntien vesihuollon suunnitteluun ja päätöksentekoon.

4.4.2014

4 Suunnittelu- ja arviointiprosessi

4.1 Kehittämissuunnitelman vaiheet

Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitystyö ja siihen liittyvän yhteistyön valmistelu on käynnistetty vuoden 2012 aikana. Pohjana on käytetty vuonna 2006 laadittua vesihuollon kehittämissuunnitelmaa sekä siihen liittyvää ympäristöselostusta. Kehittämissuunnitelman päivittäminen on jaettu kolmeen päätyövaiheeseen:

1. Valmisteluvaihe

- seurantatiedon kokoaminen
- seurantatiedon analysointi ja johtopäätökset, päivittämistarpeen arviointi
- nykytilannekuvaus ja muutokset suunnittelutilanteesta
- yhteistyön käynnistäminen

Päivittämistyön valmisteluvaiheeseen sisältyy keskeisiin kysymyksiin liittyvän peruseurantatiedon kokoamista ja analysointia. Tässä yhteydessä sovitaan tarkemmin työnjaosta ja erilaisista yhteistyömenettelyistä sekä arvioidaan, millä tarkkuudella päivitystyö toteutetaan. Työn ohjaamiseen asetetaan ohjausryhmä. Ohjausryhmä koostuu keskeisten vesihuollon toimijoiden edustajista. Valmisteluvaihe ajoittuu vuodesta 2013 vuoden 2014 kevääseen. Valmisteluvaihe päättyy osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamiseen.

2. Luonnosvaihe

- kehittämisen painopisteiden valinta ja tavoitteiden asettaminen
- keinot/vaihtoehdot tavoitteisiin pääsemiseksi
- vaihtoehtojen vertailu mm. vaikutusten näkökulmasta
- suunnitelmaluonnos
- suunnitelman vaikutusten arviointi

Kuntien, kuntien vesihuoltolaitosten, Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan ELY-keskuksen sekä muiden sidosryhmien näkemysten pohjalta asetetaan vesihuollon kehittämisen painopisteet ja tavoitteet vuoteen 2040.

Suunnittelutyön luonnosvaiheen keskeisenä päämääränä on tuottaa vaihtoehdot asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteista ja vaihtoehdoista muodostetaan suunnitelmaluonnos, jonka vaikutukset arvioidaan käyttäen hyväksi tehtyjä vertailuja. Tämän työvaiheen tulokset esitellään suunnitelmaraportissa ja ympäristöselostuksessa, jotka asetetaan nähtäville. Nähtävillä olon aikana yleisöllä, kunnilla ym. tahoilla on mahdollisuus ottaa niihin kantaa. Tämä kuulemisvaihe

4.4.2014

ajoittuu vuoden 2014 kesä-elokuulle. Kunnat huolehtivat aineistojen nähtävillä pitämisestä ja siihen liittyvästä tiedottamisesta, sekä antavat kuntien ja vesihuoltolaitosten lausunnot saatujen kommenttien pohjalta.

3. Viimeistelyvaihe

- suunnitelman viimeistely ja toimenpideohjelman laadinta

Suunnittelu- ja arviointiprosessin keskeiset vaiheet sekä alustava aikataulu on esitetty taulukossa 3. Siinä on kerrottu tarkemmin suunnitelmaan ja vaikutusten arviointiin liittyvien työvaiheiden sisällöstä.

Tavoitteena on nivoa suunnittelu ja arviointi yhteen siten, että vaikutusten arviointi palvelee suunnitelman päivittämistyössä.

Tavoiteaikataulussa on esitetty myös tiedottamisen, kuulemisen ja raportoinnin ajoittuminen suhteessa prosessin tärkeimpiin työvaiheisiin.

Suunnitelma viimeistellään mm. saatujen kannanottojen perusteella. Suunnitelmasta tekee hyväksymispäätöksen Pirkanmaan ELY-keskus.

Suunnitteluprosessin viimeisenä varsinaisena työvaiheena laaditaan toimenpideohjelma, joka sisältää esitykset niistä toimista, joilla valitut toteutusvaihtoehdot viedään käytäntöön. Tavoitteena on, että toimenpideohjelma tulee olemaan yhteistyötahoja ohjaava asiakirja, jota voidaan käyttää mm. päätöksenteon perusteluna. Ohjelmassa esitetään konkreettisesti toimenpiteiden tavoitteellinen toteutusaikataulu, vastuutaho sekä rahoitus.

4.2 Seurantasuunnitelma

Vuoden 2006 vesihuollon kehittämissuunnitelman seurantasuunnitelma valmistui vuonna 2007. Seurannassa on ensisijaisesti keskitytty suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumiseen maakuntatasolla. Seurannan avulla tuotettu tieto kohdennetaan tässä päivitystyössä merkittävimpiin ja ajankohtaisimpiin hankkeisiin ja kysymyksiin.

Seurannasta on vastannut Pirkanmaan ELY-keskus. Seurannasta tuotettu tieto on lähtökohtana vesihuollon kehittämissuunnittelun päivittämistyön suunnittelu- ja arviointiprosessille.

Päivitetyn kehittämissuunnitelman seuranta

Päivitetävän vesihuollon kehittämissuunnitelman toteutusta ja siihen liittyviä mahdollisia haitallisia vaikutuksia tullaan SOVA-lain mukaisesti seuraamaan. Seuranta pyritään kohdistamaan niihin tekijöihin, joihin kehittämissuunnitelman puitteissa voidaan vaikuttaa.

4.4.2014

5 Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman sisältö

Vesihuollon kehittämissuunnitelma tulee olemaan parhaillaan laadittavan maakuntakaavan tausta-aineistona (tavoitteet vuoteen 2040). Lähtökohtana on valmisteilla olevalle Pirkanmaan 2. maakuntakaavalle hyväksytty väestösuunnite vuodelle 2040, joka on koko maakunnan osalta yhteensä 615 000 asukasta. Maakuntakaavan maankäyttövaihtoehtoja varten laadittiin syksyllä 2013 kuntakohtaiset väestöennusteet, joista vesihuollon ennusteiden perustana on käytetty alustavasti Aurinko 1 -maankäyttövaihtoehdon mukaista ennustetta. Maakuntakaavaprosessin edetessä tarkentuvat väestöennusteet otetaan huomioon vesihuollon suunnitteluprosessissa.

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa (2006) esitetyt toimenpiteet siirtoviemäreiden ja yhdysvesijohtojen osalta ovat toteutuneet lähes tavoitteiden mukaisesti. Tampereen eteläisten ja läntisten alueen kuntien vedenhankinnassa ja toimintavarmuuden parantamisessa on kuitenkin puutteita jo nykytilanteessa, eikä suunnitelmalle asetettujen tavoitteiden voida katsoa toteutuneen näiltä osin suositusten ja päämäärien mukaisesti.

Päivittämistarpeeseen ovat vaikuttaneet mm. päätökset suunnitelmavaihtoehtojen / hankkeiden toteuttamisesta sekä alla mainitut toimintaympäristön muutokset. Toimintaympäristössä on tapahtunut mm. seuraavia muutoksia:

- lainsäädännön muuttuminen
- muutos suunnitelmaa ohjaavissa valtakunnallisissa strategioissa ja tavoitteissa
- valtion rahoituksen / rahoituskäytäntöjen muuttuminen
- merkittävät muutokset suunnitelman lähtökohdissa (esim. ennusteet väestön ja veden kulutuksen kehityksestä, arviot pohjavesialueiden antoisuudesta)
- kuntien yhdentymiskehityksestä seuraavat uudet lähtökohdat vesihuoltoyhteistyölle

Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittämissä keskeisiä käsiteltäviä asioita ovat:

Vedenhankinta ja sen turvaaminen

Pirkanmaan vedenhankinnan keskeisimpiä kehittämistarpeita ovat edelleen vedenhankinnan toimintavarmuuden lisääminen sekä veden laadun parantaminen alueilla, joissa käytetään talousvetenä pintavedestä tuotettua talousvettä. Alueen pohjavesivarat eivät ole riittävät täyttämään koko maakunnan talousveden tarvetta. Lisäksi

4.4.2014

pohjavesivarat sijaitsevat maakunnan alueella epätasaisesti jakautuneena.

Kapasiteettitarpeen kannalta merkittävimmät vedenhankinnan kehittämistarpeet sijoittuvat alueisiin, jossa on turvauduttu pintaveden käyttöön talousveden tuotannossa. Pintaveden käytössä ongelmana ovat etenkin veden haju- ja makuhaitat sekä veden lämpötilan vaihteluista aiheutuvat tekniset (ja laadulliset) ongelmat.

Pohjavesien osalta pyrkimyksenä on EU:n vesipuitedirektiivin (2000/60/EY) mukaisesti edistää kestävää, vesivarojen pitkän ajan suojeluun perustuvaa vedenkäyttöä ja vähentää pohjavesien pilaantumista suojelua tehostamalla. Näin myös tulevaisuudessa voidaan turvata pinta- ja pohjavesien riittävä saanti.

Erytistilanteisiin varautuminen ja vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen

Vedenhankinnan turvaaminen myös erityistilanteissa on nostettu yhdeksi tärkeimmistä vesihuollon kehittämisen painopisteistä Pirkanmaalla. Tämä edellyttää kunta- ja laitospohjaista suunnittelun lisäksi aktiivista ylikunnallista ja jopa maakuntien rajat ylittävää yhteistyötä. Nyt tehtävässä koko maakuntaa koskevassa vesihuollon kehittämissuunnitelman päivityksessä huomioidaan erilliset muun muassa läntiselle ja eteläiselle Pirkanmaalle aiemmin laaditut alueelliset toimintavarmuussuunnitelmat. Alueellisen vesihuoltoyhteistyön edistämisestä on kerrottu jäljempänä.

Jätevedenpuhdistuksen ja viemäröinnin edistäminen

Pirkanmaan jätevedenpuhdistuksen keskeisimpiä tavoitteita on nykyisten laitosten puhdistustason turvaaminen/parantaminen. Pääosa maakunnan jätevesimäärän ennustetusta kasvusta sijoittuu maakunnan eteläosiin Tampereen seutukunnan ja Etelä-Pirkanmaan seutukunnan alueille.

Lietteen käsittelyratkaisut

Lietteen käsittely on toteutettu Pirkanmaalla pääosin hajautetusti. Lietteen käsittelyyn on koettu liittyvän mm. seuraavia ongelmia: pienet käsittely-yksiköt, paikalliset hajuhaitat sekä erityisesti lietteen hyötykäytön väheneminen. Lietteen käsittelyn keskittämällä voitaisiin vastata lainsäädännön kiristyviin vaatimuksiin nykyisiä lietteen hajautettuja käsittelymenetelmiä tehokkaammin.

Alueellisen vesihuoltoyhteistyön edistäminen

Kunnilla on keskeinen rooli vesihuollon järjestämisessä ja ylikunnallisessa yhteistyössä. Vuoden 2009 alussa Pirkanmaan lukuisten kuntaliitosten seurauksena monen vesihuolto-organisaation omistuspohja

4.4.2014

on muuttunut, mutta varsinainen toiminta on jatkunut kuten aiemmin. Verkostot muodostavat useassa tapauksessa laajan, kuntarajat ylittävän toiminnallisen kokonaisuuden.

Eryteisesti Tampereen seutukuntien sekä Eteläisen Pirkanmaan kuntien vesihuollon toimintavarmuuden turvaaminen edellyttää kunnilta edelleen yhteistyön kehittämistä. Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittämisen yksi keskeinen tavoite on yhteisten periaatteiden tarkistaminen, jotta lähitulevaisuuden vesihuollon alueellista yhteistyötä voidaan edistää ja ohjata.

Suunnittelutyössä tuotettavien vaihtoehtojen vertailun ja arvioinnin pohjalta pyritään valitsemaan yhteisesti hyväksyttävät konkreettiset toimenpiteet. Niistä muodostuu suunnitelmaluonnos. Tästä kokonaisuudesta laaditaan vaikutusten arviointi.

6 Vaikutukset ympäristöön ja niiden arviointi

Ympäristöön kohdistuvien vaikutusten ja muiden vaikutusten arviointia tehdään merkittävistä ja keskeisistä vesihuoltotoimenpiteistä kahdessa eri vaiheessa:

1. alustavien vaihtoehtojen vaikutusten arviointi ja vertailu
2. suunnitelmaluonnoksen (tavoitteet ja valitut toimenpiteet) vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on työväline suunnitteluprosessissa, jonka avulla voidaan edetä suunnitteluvaiheesta toiseen. Vuorovaikutuksella on merkittävä rooli vaikutusten arvioinnissa sekä päätettäessä, mitä tavoitteita ja toimenpiteitä suunnitelmaan sisällytetään.

Vaikutusten arvioinnissa pyritään keskittymään kysymyksiin, jotka ovat kyseisen suunnitteluvaiheen kannalta kaikkein keskeisimpiä. Vaihtoehtoja vertailtaessa pyritään löytämään vaihtoehtojen merkittävimmät eroavaisuudet. Vaikutuksia arvioidaan suunnitelman mahdollistamalla yleisellä tarkkuustasolla.

SOVA-asetuksen 4 §:ssä olevasta listasta Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmalla voi olla merkittäviä vaikutuksia ympäristöön mm. seuraaviin tekijöiden:

- ihmisten terveyteen
- elinoloihin ja viihtyvyyteen
- maaperään
- pinta- ja pohjavesiin
- yhdyskuntarakenteeseen ja talouteen

4.4.2014

- rakennettuun ympäristöön
- kulttuuriympäristöön ja -arvoihin
- luonnonvarojen hyödyntämiseen (energiatehokkuus)

Suunnitelman vaikutukset ovat pääsääntöisesti positiivisia, koska suunnitelmalla pyritään edistämään ympäristön tilan kohentamista ja vesihuoltopalveluiden laatua ja riittävyttä.

Vaikutusten kannalta merkittävimmät ratkaisut tehdään toimenpiteitä valittaessa. Lopuksi suunnitelmaluonnoksesta tehtävä vaikutusten arviointi kuvaa koko suunnittelukokonaisuuden merkitystä ympäristön tilan kannalta.

7 Organisointi

Taulukko 1. Organisaation osapuolten vastualueet

Viranomainen: Pirkanmaan ELY-keskus	Koordinoi suunnittelua ja vastaa sen etenemisestä. Huolehtii yhteistyöstä tahojen välillä. Huolehtii hankkeen tiedottamisesta ja kuulemismenettelyistä ja valmistelee ohjausryhmässä käsiteltävät asiat yhteistyössä Pirkanmaan liiton kanssa.
Ohjausryhmä: Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan ELY-keskuksen ja kuntien edustajat, vesihuoltolaitosten ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n edustajat	Toimii vuorovaikutusfoorumina, jossa eri tahot voivat tuoda esiin näkemyksensä.
Konsultti: FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	Laatii kehittämissuunnitelman ja ympäristöselostuksen.

Suunnitelmasta vastaava viranomainen

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma on vesihuoltolain (119/2001) tarkoittama alueellinen kehittämissuunnitelma, jonka päivittämisessä sovelletaan SOVA-lainsäädäntöä.

Pirkanmaan ELY-keskus koordinoi suunnittelua ja vastaa sen etenemisestä. Se huolehtii myös tarvittavasta yhteistyöstä eri tahojen välillä sekä omalta osaltaan hankkeen tiedottamisesta ja kuulemismenettelyistä yhteistyössä Pirkanmaan liiton kanssa.

4.4.2014

Ohjausryhmä

Kehittämissuunnitelman päivittämistyötä kokonaisuutena ohjaa Pirkanmaan vesihuollon keskeisistä toimijoista koottu ohjausryhmä. Ryhmään kuuluu Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan ELY-keskuksen ja kuntien edustajat sekä muita asiantuntijatahoja kuten vesihuoltolaitosten ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n edustajat.

Ryhmän koolle kutsujana toimii Pirkanmaan ELY-keskus, joka myös valmistelee Pirkanmaan liiton kanssa ohjausryhmässä käsiteltävät asiat. Ohjausryhmä on erityisesti vuorovaikutusfoorumi, jossa eri tahot voivat tuoda esiin näkemyksensä.

Konsultti

Tarjouskilpailun perusteella valittu konsultti laatii suunnitelman ja ympäristöselostuksen. Konsulttina toimii FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

8 Osalliset, vuorovaikutuksen järjestäminen ja tavoiteaikataulu

8.1 Osalliset

Tämän suunnitelman osallisia ovat ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa osallisia ovat:

- Pirkanmaan alueen kaupungit ja kunnat
- Pirkanmaan alueen vesihuoltolaitokset
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Pirkanmaan jätehuolto Oy
- Pirkanmaan alueen maanomistajat, asukkaat ja alueella työssä käyvät
- alueen yritykset ja yhdistykset
- muut maakuntien liitot, ELY-keskukset ja aluehallintovirastot
- muut mahdolliset osalliset

8.2 Vuorovaikutuksen järjestäminen

Suunnitteluprosessin aikana pyritään erilaisin vuorovaikutusmenettelyin luomaan eri tahoille mahdollisuus osallistua suunnitteluun. Vuorovaikutuksen kautta toivotaan saavan tietoa mm. kuntarajat ylittävistä vesihuollon kehittämistarpeista. Vuorovaikutuksen kautta

4.4.2014

pyritään myös määrittelemään keskeiset ajankohtaiset kysymykset, joihin suunnitelmassa erityisesti tulisi paneutua.

Keskustelun käyminen ja eri näkökohtien esiin tuominen vesihuollon kehittämisestä on yksi keskeisistä suunnittelun ja arvioinnin tavoitteista. Suunnitelmaan liittyvän vuorovaikutuksen toivotaan edistävän eri tahojen välistä yhteisymmärrystä ja yhteistyötä.

Taulukko 2. Kuvaus tiedottamisesta ja kannanoton mahdollisuuksista

Suunnitteluprosessin vaihe	Tiedotustapa	Kannanottotapa
Valmisteluvaihe	Materiaali ja OAS nähtävillä ympäristöhallinnon internetsivuilla sekä kuntien virastoissa.	Kannanotto sähköisesti suunnitelman internetsivujen kautta tai kirjallisesti Pirkanmaan ELY-keskukseen.
Asiakirjojen luonnosvaihe: suunnitelman ja ympäristöselostuksen luonnokset	Osallisten virallinen kuuleminen. Lausunnot myös muilta viranomaisilta. Materiaali nähtävillä ympäristöhallinnon internetsivuilla sekä kuntien virastoissa.	Kannanotto sähköisesti suunnitelman internetsivujen kautta tai kirjallisesti Pirkanmaan ELY-keskukseen.

Asiakirjojen luonnosvaiheessa järjestetään virallinen kuuleminen Jokaisella (yksityishenkilöllä, yksityishenkilöiden yhteenliittymällä ja yhteisöllä jne.) on mahdollisuus ja oikeus ottaa kantaa suunnitelmaan ja ympäristöselostukseen.

Suunnitelman valmistuttua siitä tiedotetaan eri osapuolille mm. hankkeen www-sivuilla ja eri toimijoille kohdennetuissa seminaareissa.

Kuulemisvaiheeseen liittyvä materiaali on nähtävillä ympäristöhallinnon internetsivuilla sekä kuntien virastoissa. Aineiston nähtävillä pitämisestä sekä mahdollisuudesta kannanottoon kuulutetaan Aamulehdessä, internetissä sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen ilmoitustaululla. Näiden virallisten kuulutusten lisäksi tuotetaan lehdistötiedotteita.

Mielipiteensä voi suunnitelman kuulemisvaiheessa ilmaista kuntiin kirjallisesti tai mahdollisuuksien mukaan sähköisesti. Tämän jälkeen Pirkanmaan ELY-keskus pyytää kunnilta suunnitelmaluonnoksista lausunnot, joissa on huomioitu kunnille ilmaistut mielipiteet.

Suunnitteluprosessin edetessä järjestetään viranomaisille, yhteistyötahoille ja osallisille suunnatut yhteiset seminaarit.

4.4.2014

SOVA-lain mukaisesti (SOVAL 9 §) muilta viranomaisilta sekä kunnilta pyydetään lausunto, kun suunnitelmaluonnos ja ympäristöselostusluonnos ovat valmistuneet. Kunnat voivat ottaa asiaan kantaa myös valmisteluvaiheessa, osallistumalla suunnitteluun ohjausryhmän kautta.

Suunnitelman kannalta keskeisiä viranomaisia ovat mm. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Viranomaisia tullaan kutsumaan myös seminaareihin.

Suunnitelmassa arvioidaan myös ylimaakunnalliset vesihuollon kehittämistarpeet. Kuulemista laajennetaan siksi edellä mainittujen tahojen lisäksi Pirkanmaan maakuntarajojen ulkopuolella oleviin vastaaviin tahoihin ja tarvittaessa kuntiin.

Suunnitelman laadinnasta vastaavat henkilöt seuraavat mahdollisuuksiensa mukaan mm. lehdistössä käytävää keskustelua. Lehdistössä ja muussa mediassa esitetyt mielipiteet otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon yhdessä muiden mielipiteiden ja lausuntojen kanssa suunnitelmaa ja ympäristöarviointia tehtäessä.

8.3 Tavoiteaikataulu

Taulukko 3. Tavoiteaikataulu

Aika	Työvaihe	Tapahtuma	Käsiteltävät pääasiat ja tarvittavat päätökset
VALMIS- TELU- VAIHE 2013- kevät 2014 31.1.2013 28.8.2013	Kehittämissuunnitelman päivittämisen valmisteluvaihe Ympäristöselostuksen suunnittelun valmisteluvaihe Kuntien, vesihuoltolaitosten ja muiden keskeisten vesihuollon toimijoiden kuuleminen		Nykytilannekuvaus ja muutokset suunnittelutilanteesta 2006 Päivittämistarpeen arviointi Yhteistyön käynnistäminen Arvioinnin lähtökohta ja tavoitteet Arvioinnin kohdentaminen, rajaus ja tarkkuustaso Merkittävimmät vaikutukset Tiedotus- ja kuulemiskäytännöt Tietolähteet ja arviointimenetelmät Arvioitavat vaihtoehdot Työn tavoitteiden linjaus ja tarkentaminen
1/2014	Alustava nykytilannekuvauksen laadinta Alustavat vesihuollon tunnuslukujen ennusteet Alustavien suunnitteluvaihtoehtojen tuottaminen		Lähtötietojen tietojen läpikäynti ja hyväksyminen

4.4.2014

2-4/2014	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinta		Pirkanmaan ELY-keskus hyväksyy osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja asettaa sen nähtäville
4/2014	KUULUTUS	Kuulutus Aamulehdessä ja netissä (SOVAL 8§): Aineisto nähtävillä ymparisto.fi -sivustolla	
LUONNOS VAIHE JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI 3-5/2014	Yleissuunnitelmaluonnoksen laadinta Luonnos sisältää mm. alustavat suunnitteluvaihtoehdot vuoden 2025 ja 2040 tilanteessa Alustava ympäristöselostusluonnos ja vaikutusten arviointi		Yleissuunnitelma- ja ympäristöselostusluonnoksen hyväksyminen kuulemista varten
5-8/2014	KUULEMINEN	Seminaari sidosryhmille Kuulutus Aamulehdessä ja netissä (SOVAL 9§): Aineisto nähtävillä kuntien virastoissa ja internetissä	Pirkanmaan ELY-keskus esittelee alustavat yleissuunnitelma- ja ympäristöselostusluonnokset Pirkanmaan ELY-keskus pyytää alustavasta yleissuunnitelma- ja ympäristöselostusluonnoksesta lausunnot viranomaisilta, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä Kansalaisilla mahdollisuus kannanottoon kuntien kautta.
VIIMEISTELYVAIHE 8/2014	Lausuntojen ja kannanottojen käsittely ja vastineiden laatiminen Viimeistely ja tiivistelmän laadinta		Päätökset suunnitelmaan tehtävistä tarkennuksista ja muutoksista lausuntojen ja kannanottojen perusteella sekä ohjausryhmän suositukset
9/2014			Yleissuunnitelma- ja ympäristöselostusluonnoksen sekä tiivistelmäluonnoksen hyväksyminen
10/2014	TIEDOTTAMINEN	Kuulutus Aamulehdessä ja netissä (SOVAL 11§): Päätös nähtävillä kuntien virastoissa ja internetissä	Hyväksymispäätös tiedoksi myös viranomaisille

4.4.2014

9 Tiedottaminen

Tiedot suunnittelun ja ympäristöarvioinnin etenemisestä viedään ympäristöhallinnon internetsivuille osoitteeseen:

<http://www.ymparisto.fi/PirkanmaanvesihuoltoSOVA>

Sivustoilla olevaa aineistoa (raportit, muistiot, mielipiteet, vastineet, työohjelma, aikataulu, tiedotussuunnitelma jne.) päivitetään säännöllisesti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja luonnosvaiheen nähtävillä olon kuulemisvaiheisiin liittyvä materiaali asetetaan nähtävillä ympäristöhallinnon internetsivuille sekä kuntien virastoihin. Aineiston nähtävillä pitämisestä sekä mahdollisuudesta kannanottoon kuulutetaan Aamulehdessä, internetissä sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen sekä kuntien ilmoitustauluilla. Näiden virallisten kuulutusten lisäksi tuotetaan lehdistötiedotteita, joiden perusteella lehdistön toivotaan kirjoittavan suunnitelmasta.

Kuulemisvaiheessa esitetyistä mielipiteistä ja viranomaislausunnoista laaditaan kooste. Mielipiteisiin ja lausuntoihin annetaan tarvittaessa vastineet. **Kooste ja vastineet julkaistaan projektin internetsivuilla.** Koostetta ja vastineita käsitellään ennen julkistamista ohjausryhmässä.

Kun suunnitelma on hyväksytty, tiedotetaan sitä koskevasta hyväksymispäätöksestä erikseen. Päätöksestä tiedotetaan erikseen myös niille viranomaisille, joita asiaa käsiteltäessä on kuultu.

Suunnitelma-asiakirjoissa tullaan esittämään ja perustelemaan, miten mielipiteet ja lausunnot sekä ympäristöselostus on otettu huomioon.

10 Yhteystiedot

Lisätiedot, kirjalliset mielipiteet ja muistutukset:

Pirkanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus
Yliopistonkatu 28, Attila
PL 297, 33101 Tampere
0295 036 377, vaihde 0295 036 000
sähköposti: kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Suunnitelman laatijana toimii:

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
Pyhäjärvenkatu 1, 33200 Tampere

4.4.2014

11 Raportointi

Raportti sisältää koko yleissuunnittelutyön aikana laaditut osaraportit eli osallistumis- ja arviointisuunnitelman, nykytilan kuvauksen, perusselvitykset, ennusteet ja tavoitteet, yleissuunnitelmaluonnoksen ja ympäristöselostusluonnoksen, lausunnot ja annetut vastineet sekä valmiin yleissuunnitelman ja ympäristöselostuksen.

Vaikutusten arvioinnista muodostettava ympäristöselostus muodostaa oman kokonaisuutensa, joka raportoidaan yleissuunnitelman yhteydessä. Ympäristöselostuksen sisällöstä on määrätty SOVA-asetuksen 4 §:ssä.

Raportoinnissa pyritään johdonmukaisuuteen, ymmärrettävyyteen ja läpinäkyvyyteen. Prosessin eri vaiheissa tehdyt ratkaisut pyritään kuvaamaan ja perustelemaan.

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy